

מיוחד בהרכב פריטטי, כדי להדביק ביתר מהירות את הפיגור בפיתוח רשת הכבישים בתל אביב. אולם בהעדר הגדרת סמכויות ברורה נגרמו לו קשיים בענייני תקציב ומימון, בקבלת החלטות סופיות ומחייבות, ובהקמת ארגון יעיל לביצוע המשימות.

בהעדר תכנית אב תחבורתית לאיזור תל אביב רבתי לא יכול היה החומש לגשת לפתרון בעיות יסוד. עם גיבוש תכנית כזאת, שביצועה עשוי להימשך תקופה ארוכה ולהיות בהיקף כספי רב, מהראוי לשקול הקמת גוף מרכזי בעל מעמד משפטי מוגדר. היעילות דורשת, שבניהול גוף זה יינתן ככל האפשר, לכל גורם משקל מיוחד באותם עניינים, שהוא קרוב להם במיוחד. מבחינה ציבורית וידיעת התנאים המקומיים מגעת תשומת לב מיוחדת לשיקולי עיריית תל אביב; מאידך, מבחינת תכנון כללי מתקבל על הדעת, שנציגי משרד התחבורה יהיו בעלי ראייה יותר מקפת, ולכן יש מקום לתת משקל מיוחד לדיעותיהם.

ממצאי מעקב

הובלה בשעת חירום

דו"ח שנתי 18, עמ' 470

ממצאי הביקורת הראו, שההסדרים להבטחת הובלה של אספקה חיונית בשעת חירום לא עמדו במבחן הן מסיבות תכנון והן בגלל ליקויים בהפעלה לשלביה. בסיכומיה והצעותיה של ועדת הכספים לדו"ח 18, כפי שאושרו במליאת הכנסת, נאמר, שהוועדה רואה בחומרה את ממצאי הביקורת בפרק על הובלה בשעת חירום. הוועדה הפנתה את תשומת לב הממשלה לצורך בהשלמת הארגון מחדש של סדרי ההובלה לשעת חירום על ידי משרד התחבורה בתיאום עם צה"ל והמפקח על כוח אדם במשרד העבודה, ובעידכונו המתמיד בהתאם למסיבות המשתנות.

מבנה היחידה לשעת חירום שונה מיסודו: במאי 1968 מונה סגן מפקח על התעבורה לענייני הובלה לשעת חירום, ומספר העובדים ביחידה גדל מ-6 ל-11. נערכה חלוקה של שטח המדינה ל-32 אזורים הנתונים לפיקוח 3 מפקחי מחוזות. נוספו כלי רכב, שנועדו להפעלת ההובלה, שהיקפה גדל בהדרגה.

אשר לממצאים ספציפיים, ביקורת מעקב, שנערכה בדצמבר 1968, העלתה:

הובלת משאות

באגף המפקח על התעבורה לא היו נתונים מעודכנים על הרכב, שנועד להפעלת ההובלה בשעת חירום. עם הוצאת צווי הריתוק התברר, שרק חלק קטן מהרכב התייצב. הביקורת עמדה על הצורך בדיווח שוטף של אגף הרישוי אל המפקח; אם לא יהיה בכך כדי להבטיח עדכון יעיל של הנתונים שברשות המפקח על הרכב להובלה בשעת חירום, יהיה עליו לבדוק, אם התדירות הנהוגה בתרגילי ההתייצבות, עונה על הדורש.

הונהגו סדרי תיאום נאותים בין המפקח על התעבורה לבין אגף הרישוי, ובידי המפקח נמצאים עתה נתונים מעודכנים על סוג הרכב, על מצבו, הבעלות וכתובת בעליו. נוסף על כך, הוגדל מספר תרגילי ההתייצבות.

כיוון שלא נערכה בדיקה מוקדמת של כוח האדם הדרוש להפעלת שירות להובלת אספקה חיונית בשעת חירום, ובהעדר תיאום בין המפקח על התעבורה לבין המפקח הכללי על כוח-אדם בתחום זה, נמצאו חלק מהמתייצבים בלתי כשירים לנהיגה, ובאזורים מסויימים זומנו נהגים במספר רב מהדרוש.

המפקח על כוח אדם מרכז עתה נתונים על הנהגים הכשירים להובלת אספקה בשעת חירום. התיאום בין משרד התחבורה לבין משרד העבודה בטיפול בענייני נהגים מובטח על ידי נציגי המפקח על התעבורה, היושבים דרך קבע בשלוחות המרחביות של היחידה לכוח אדם במשרד העבודה.

לארגוני ההובלה לא ניתנו בעוד מועד הנחיות, בדבר סדרי ביצוע ההובלה, ולא ניתנו להם הודעות על המוסכים ותחנות הדלק, שנועדו לשרת את אזורי ההפעלה.

נמצאים עתה בהכנה נהלים חדשים, הנוגעים לסדרי ביצוע ההובלות. רשימות מתאימות של מוסכים ותחנות דלק הוכנו והופצו באזורים השונים.

הסעת נוסעים

המפקח על התעבורה לא עשה הכנות, שיבטיחו תחבורה ציבורית בשעת חירום.

משרד התחבורה החל בריכוז הנתונים הדרושים להכנת תכנית לתחבורה ציבורית בשעת חירום, תוך תיאום עם הקואופרטיבים הגדולים לתחבורה ציבורית.

הקדן לביצוע הובלות

העברת כספי מקדמות מהקדן לביצוע הובלות לארגוני ההובלה לא לוותה הוראות נוהל במידה הדרושה מצד משרד התחבורה.

טרם הוצאו הוראות נוהל חדשות.

עד אמצע ינואר 1968 נעשה החשבון עם ששה בלבד מבין תשעה עשר ארגוני ההובלה.

עד נובמבר 1968 סוכם החשבונות עם כל ארגוני ההובלה.

*

ממצאי המעקב אחר הטיפול בליקויים, שהועלו בעקבות תקופת מלחמת ששת הימים, לגבי כוונות המשק האזרחי, מצביעים על פעילות לתיקון הליקויים, אולם גם על הצורך להגביר את המאמצים להשלמת ההכנות הנעשות בתחום זה (ראה גם עמ' 421 בדו"ח זה).

הכשרת כוח אדם ימי

דו"ח שנתי 17, עמ' 489

הכשרת קציני ים — צוערות

מהצורך היה להעסיק עובד, שיתמסר לגיוס מועמדים לצוערות בצי הסוחר, תוך מגע אישי ושוטף עם קבוצות נוער וחיילים משתחררים.

בתפקיד זה מועסק עתה עובד מיוחד, שמונה בדצמבר 1967.

מועמדים לצוערות נתקבלו, בלא שניגשו לבחינות באנגלית ובמתמטיקה, או למבחנים הפסיכוכיניים, כנדרש בתקנות הנמלים. במקרים אחרים נתקבלו מועמדים, שתוצאות המבחנים הפסיכוכיניים שלהם היו שליליות.

כיום מתקבלים מועמדים רק לאחר שניגשו לבחינות ולמבחנים. לגבי מועמדים אחדים, שהתקבלו אף על פי שנכשלו, עורכת המחלקה מעקב מיוחד תוך תקופת הכשרתם.

מחוסר בתי ספר שטים מקבלים חלק מהצוערים את הכשרתם לפי השיטה של צוער יחידי באנייה, המאריכה במידה ניכרת את משך ההכשרה. האניות, שבהן בתי ספר שטים, לא נוצלו כדבעי למטרה לימודית. אחוז הנכשלים בקורסים מסויימים היה גבוה. חלק מהקצינים העוסקים בחדרכה, חסרו הכשרה פדגוגית.

תקופת ההכשרה כיום מצומצמת יותר מבעבר, כיוון שהכשרה בשיטה של צוער יחידי ניתנת עתה באופן חלקי בלבד, והצוערים משתלבים בהמשך ההכשרה במסגרת של בית ספר שט. גם ב-1968—1967 היו אניות, שלא נוצלו במידה מספקת, ואחוז הנכשלים בלימודיהם היה עדיין גבוה. אגף הספנות אינו מאשר כיום העסקת קציני הדרכה החסרים הכשרה פדגוגית.

הכשרת קצינים — המכון להכשרה ימית

לעתים מתקבלים במהלך הקורסים הנערכים במכון מועמדים נוספים, ולעתים מתבטלים קורסים מחוסר מועמדים או מחמת מיעוט המשתתפים בהם.

אין מתקבלים כיום מועמדים לאחר תחילת הקורס. בכמה מקרים לא התקיימו קורסים מתוכננים, בעיקר עקב אי שחרורם של המועמדים על ידי חברות הספנות.

בכמה מקרים היה מספר שעות ההוראה של המרצים קטן במידה ניכרת מהנקבע על ידי המכון. מרצים אחדים, שבגלל התמחותם בתחומי הוראה ספציפיים בלבד, אין עדיין ניצול מלא של שעות ההוראה שלהם, מועסקים עתה גם בבדיקת מבחנים.

כספים

לא נחתמו חוזים עם חברות הספנות בדבר תנאי ההשתתפות בהוצאות על צוערים, היינו אילו פרטי הוצאות תכסה הממשלה ובאילו שיעורים.

לא חל שינוי במצב, בגלל חילוקי דעות בין הממשלה לבין חברות הספנות.